

भ्रातृभिर्विग्रहस्तात कथं वो न भवेदिति । अस्माभिः खाण्डवप्रस्थे युष्मद्वासोऽनुचिन्तितः ।

तस्माज्जनपदोपेतं सुविभक्तमहापथं । वासाय खाण्डवप्रस्थं व्रजध्वं गतमत्सराः ।

तयोस्ते वचनाज्जग्मुः सह सर्वैः सुहृज्जनैः । नगरं खाण्डवप्रस्थं रत्नान्यादाय सर्वशः ।

तत्र ते न्यवसन्पार्थाः संवत्सरगणान्वहन् । वशे शस्त्रप्रतापेन कुर्वन्तोऽन्यान्महीभृतः ।

११६५

एवं धर्मप्रधानास्ते सत्यव्रतपरायणाः । अप्रमत्तोत्थिताः क्षान्ताः प्रतपन्तोऽहितान्वहन् ।

अजयद्भीमसेनस्तु दिशं प्राचीं महायशाः । उदीचीमर्जुनो वीरः प्रतीचीं नकुलस्तथा ।

दक्षिणां सहदेवस्तु विजिग्ये परवीरहा । एवं चक्रुरिमां सर्वे वशे कृत्स्नां वसुन्धरां ।

पञ्चभिः सूर्य्यसङ्काशैः सूर्य्येण च विराजता । षट्सूर्य्यैवाभवत्पृथ्वी पाण्डवैः सत्यविक्रमैः ।

ततो निमित्ते कस्मिंश्चिद्धर्मराजो युधिष्ठिरः । वनं प्रस्थापयामास तेजस्वी सत्यविक्रमः ।

११७०

प्राणेशोऽपि प्रियतरं भ्रातरं सव्यसाचिनं । अर्जुनं पुरुषव्याघ्रं स्थिरात्मानं गुणैर्युतं ।

स वै संवत्सरं पूर्णं मासं चैकं वनेऽवसत् । ततो गच्छद्दृषीकेशं द्वारवत्यां कदाचन ।

लब्धवांस्तत्र वीभत्सुर्भार्या राजीवलोचना । अनुजां वासुदेवस्य सुभद्रां भद्रभाषिणीं ।

सा शचीव महेन्द्रेण श्रीः कृष्णेनेव सङ्गता । सुभद्रा युयुजे प्रीत्या पाण्डवेनार्जुनेन ह ।

अतर्पयच्च कौन्तेयः खाण्डवे हव्यवाहनं । वीभत्सुर्वासुदेवेन सहितो नृपसत्तम ।

११७५

नातिभारो हि पार्थस्य केशवेन सहाभवत् । व्यवसायसहायस्य विष्णोः शत्रुबधेऽपि ।

पार्थायाग्निर्ददौ चापि गाण्डीवं धनुरुत्तमं । द्रुपदी चाक्षयैर्वाणैरथञ्च कपिलक्षणं ।

मोक्षयामास वीभत्सुर्भार्या यत्र महासुरं । स चकार सभां दिव्यां सर्व्वरत्नसमन्वितां ।

तस्यां दुर्य्योधनो मन्दो लोभचक्रे सुदुर्मतिः । ततोऽचैर्बन्धयित्वा च सौबलेन युधिष्ठिरं । वनं प्रस्थापयामास सप्तवर्षाणि पञ्च च ।

अज्ञातमेकं राष्ट्रे च ततो वर्षं त्रयोदशं । ततश्चतुर्दशे वर्षे याचमानाः स्वकं वसु ।

११८०

नालभन्त महाराज ततो युद्धमवर्त्तत । ततस्ते चत्रमुत्साद्य हत्वा दुर्य्योधनं नृपं ।

राज्यं विहतभूयिष्ठं प्रत्यपद्यन्त पाण्डवाः । एवमेतत्पुरावृत्तं तेषामक्लिष्टकर्मणां । भेदो राज्यविनाशाय जयश्च जयतांवर ।

इत्यादिपर्व्वणादिवंशावतारणपर्व्वणि भारतसूत्रमेकषष्ठोऽध्यायः । ६१ ।

॥ जनमेजयउवाच ॥ कथितं वै समासेन त्वया सर्व्वं द्विजोत्तम । महाभारतमाख्यानं कुरुणां चरितं महत् ।

कथां त्वमद्यचित्रार्था कथयस्व तपोधन । विस्तरश्रवणे जातं काव्यहलमतीव मे ।

स भवान् विस्तरेणैमां पुनराख्यातुमर्हति । नहि त्वय्यामि पूर्व्वेषां शृण्वानश्चरितं महत् ।

११८५

न तत्कारणमल्पं वै धर्मज्ञा यत्र पाण्डवाः । अवध्यान्सर्व्वशो जघ्नुः प्रशस्यन्ते च मानवैः ।

किमर्थं ते नरव्याघ्राः शक्ताः सन्तो ह्यनागसः । प्रयुज्यमानान्संक्षेपान् क्षान्तवन्तो दुरात्मनां ।

कथं नागायुतप्राणो बाहुशाली वृकोदरः । परिक्षिप्यन्नपि क्रोधं धृतवानै द्विजोत्तम ।

कथं सा द्रौपदी कृष्णा क्षिप्यमाना दुरात्मभिः । शक्ता सती धार्तराष्ट्रान्नादहतक्रोधचक्षुषा ।

कथं व्यसनिनं द्यूते पार्थी माद्रीसुतौ तदा । अन्वयुस्ते नरव्याघ्रा बाध्यमाना दुरात्मभिः ।

११९०